

Drevo otvára dvere

DO SVETA HUDBY

Hudobný nástroj kalimba obrátil život Mareka Bolfa. Drevo mal rád od malička. Pomohlo mu nájsť východisko z osobnej krízy. Na výrobe hudobného nástroja postavil úspešnú firmu, ktorá je dnes známa aj ďaleko za hranicami. Nielen pre dômyselnú ručnú prácu, ale aj výnimočný prístup k výrobe a podnikaniu, ktorý je v dnešnom svete čoraz väčšou vzácnosťou.

Text: Zuzana Zimmermannová

V malej dielni v Sliachoch neďaleko Zvolene vznikajú osobité hudobné nástroje, ktorých zvuk dokáže upokojiť aj inšpirovať. Hoci korene kalimb treba hľadať v ďalekej Afrike, bývalému učiteľovi Marekovi Bolfovi učarovali natoľko, že sa ich tóny rozhodol priňať aj k nám. Dlhých sedem rokov zdokonaľoval ich výrobu do očí a ušíam lahodiaceho nástroja. Na tejto ceste kalimby pretvoril tak, aby si na nich dokázal zahrať skutočne každý, bez ohľadu na vek či zručnosť. „Hudobné nástroje pre nehudobníkov“, ako ich sám nazval, tak dnes nesú posolstvo šírenia hudby medzi ľuďmi bez rozdielu. Sú zároveň stesneným východiskom z bludiska, v ktorom sa pred rokmi ocitol. „Bolo to po jednom koncerte v Bratislave. Konal sa v príjemnom prostredí kostola klarisie, hudba sa v ňom krásne niesla, na záver ľudia spokojne zatlieskali a všetci sa rozišli domov,“ spomína 30-ročný Zvolenčan, ktorý dlhé roky sprevádzal hudobníkov na perkusiách počas koncertov. V tú noc v roku 2008 sa navonok nič zvláštne nestalo. „Koncert sa vydaril, ja som si však pri balení nástrojov povedal, že s hudbou končím. Cítil som sa ako opica v cirkuse, ľudia na nás pasívne hľadeli, už ma to nenapľňalo. Mňa v tom čase zaujímal spájanie sa s ľuďmi, prežívanie nových podnetov. Cítil som, že potrebujem zmenu prístupu k hudbe – tak, aby sa do nej zapájali aj ostatní,“ hovorí.

KU KALIMBE CEZ KRÍZU. Na hudbu nezanevrel, práve naopak, aj naďalej mu prinášala nesmiernu radosť, zrazu však nevedel, ako ďalej. Vtedy popri surfovaní po internete narazil na kalimbu a jednu si hneď objednal priamo z Afriky. „Keď mi po mesiaci prišla, zacítil som v nej veľký potenciál. Bol to hudobný nástroj, na ktorom sa hrá podobne, ako keď človek píše esemesku alebo keď drží v ruke hernú konzolu. Ďalším plusom bola možnosť využitia pentatonického stupnice, na ktorej dokážu hrať aj ruky človeka, ktorý neovláda hudobnú teóriu,“ vysvetľuje Marek. Nástroj, ktorý mu prišiel z Afriky, mal však ďaleko od dokonalosti. Bol zle spracovaný, navyše z druhotriedneho dreva a jeho tóny zneli falošne. Hudobník sa ihneď pustil do ladenia a vylepšovania kalimby, ale ani potom nebol spokojný s kvalitou zvuku. Vtedy padlo rozhodnutie, že si vyrobí vlastnú. Marek spomína, že prvé lamely, kovové časti kalimby, vyrábali zo stieračov áut, ktoré našiel na šrotovisku. Remeselnej práce sa nebál, keďže na strednej škole v Kremnici vyštudoval výrobu hračiek. Už vtedy ho viac ako hračky zaujímalo spojenie s drevom ako materiálom, čo neskôr využil aj v al-

PRVÝ KALIMBU
DOSTAL Z AFRIKY.
OD DOKONALOSTI
MALA ĎALEKO

ternatívnej škôlke waldorfského typu, kde s drevom učil pracovať aj deti. Pre kalimbu začal skúmať aj ďalšie aspekty dreva – najmä akustiku, ktorá závisí od druhu stromov a ktorá v podobe rezonančnej dosky dodáva každému nástroju jedinečný zvuk. „Keď som začal vyrábať kalimby, myslel som si, že v poradí tretí nástroj už bude špičkový. Rýchlo som pochopil, ako som sa mýlil,“ hovorí M. Bolf, ktorý svoje know-how, od správneho sušenia dreva až po brúsenie lamiel, získaval postupne. Aj keď pod jeho rukami vznikli už stovky kvalitných kalimb, ktoré sa diametrálne líšia od prvých expe-

rimentov, ani dnes nechce žiadnu nazvať majstrovskou. „Už som sa poučil. K učeniu však patrí aj to, že človek chybuje. Nemôžem prestať robiť chyby, aby som firmu mohol posúvať ďalej, je to vývoj.“

AŽ ZA OCEÁN. Chýry o kalimbách slovenského hudobníka sa rýchlo rozšírili do sveta. Používajú ich profe-

sionáli i hudobní analfabeti v USA, Japonsku či v Ázii, záujem o ne prejavila aj popredná európska sieť predajní s hudobnými nástrojmi. Narastajúci dopyt a úraz, pri ktorom takmer prišiel o prst, priviedli M. Bolfa k tomu, aby začal časť výroby delegovať. Založil si spoločnosť, a hoci o podnikaní nevedel takmer nič, v jednom mal od začiatku jasno. „Chcel som vytvo-

*DÔLEŽITÉ JE UVEDOMOVAŤ SI HODNOTU
ĽUDSKEJ BYTOSTI, PREJAVIŤ O DRUHÝCH
SKUTOČNÝ ZÁUJEM A NEHODNOTIŤ*

FOTO: GABRIELA JARKOVSKÁ

FOTO: GABRIELA JARKOVSKÁ

riť firmu s ľudskou tvárou, v ktorej by každý mohol naplno využiť svoj potenciál, zvoliť férový prístup a udržať tvorivú náladu.“ Do firmy preniesol mnohé princípy zo svojho štúdia intuitívnej pedagogiky, ktorej sa venoval v Nemecku aj vo Švédsku, ako aj z predchádzajúcej pedagogickej praxe. „Patrí k nim aj poznanie, že človek nemusí byť otrokom svojej roboty a že všetko je o ľudskom postoji. A tiež to, aké dôležité je uvedomovať si hodnotu ľudskej bytosti, prejavíť o druhých skutočný záujem a nehnodnotiť,“ vysvetľuje. Tieto závery aplikuje nielen pri výrobe kalímb, ale aj na workshopoch venovaných ich výrobe či na hravých stretnutiach s hudbou, počas ktorých sa dá dobre zabaviť a okrem toho odbúrať vzniknuté bloky z detstva.

Ľudskosť si výrobca kalímb zachováva v prístupe k svojim spolupracovníkom, k zákazníkom, ktorým poskytuje výrobky na mieru a doživotný servis zadarmo, aj k prírode. „Pracujeme len s drevom, ktoré nie je priemyselne

KALIMBY SA ŠÍRIA AJ CEZ ZNÁMU OBCHODNÚ SIEŤ, MAREK ALE TRVÁ NA RUČNEJ PRÁCI, KTORÁ Z NICH ROBI HUDOBNÝ NÁSTROJ

ťažené, pre kalimbu nevyrúbali žiaden strom. Čakáme na stromy od ľudí, ktorí ich potrebujú vypíliť,“ uvádza M. Bolf.

Výroba kalimby je zdĺhavý proces. Napílené drevo musí päť rokov schnúť, posledný rok priamo v dielni pri izbových teplotách, až potom sa môžu pustiť do výroby hudobného nástroja. Drevené telo i lamely sa ručne brúsia, nasleduje olejovanie, lakovanie, skladanie, ladenie, laserové vypaľovanie osobných odkazov a vkladá-

nie do obalov, ktoré sú vytvorené na mieru pre každý nástroj. Hoci sa kalimby šíria aj komerčnou cestou cez známu obchodnú sieť, Marek stále trvá na ručnej práci. „To robí kalimbu nástrojom. Znie úplne inak, keď vypadne z frézy a keď ju niekto vyrobí ručne a venuje jej pozornosť. Naše kalimby sú od ľudí, ktorí milujú svoju prácu a sú za ňu dobre ohodnotení. Za naším príbehom sú vyššie ciele. Vplyv hudby siaha ďalej a prejaví sa aj na kvalite života – ako bude človek nalaďený, čo vytvorí, čo po sebe zanechá,“ uvažuje remeselník, ktorý v práci našiel aj poslanie.

HUDBA PRE VŠETKÝCH. Pre výrobu je najväčšou výzvou ustáť rast firmy a poradiť si s dopytom pri zachovaní kvality. Do budúcnosti by používanie kalímb rád rozšíril aj do firiem a kancelárií, kde by mohli prispieť k zvýšeniu pracovného výkonu. „Ľudia, ktorí veľa sedia za počítačom, by si kalimbu mohli položiť vedľa myšky a občas si zahrať, odreagovať sa. Hra

na kalimbe má na človeka terapeutický účinok, na chvíľu vypnete mozog, oddýchnete si od rutinnej či analytickej práce, vyventilujete stres. Keď človek preruší spojenie s kognitívnym svetom, začne používať ten zmyslový, prostredníctvom hudby nastáva aj spojenie so sebou samým. Osvietite sa a môžete ďalej pracovať. Je to jemná hudba, ktorá nikoho neruší," vysvetľuje Marek, ktorý zostáva verný pôvodnému zámeru – dostať hudbu medzi ľudí. „Dnes nemá každý čas hrať na husliach tri hodiny denne, aby si o pol roka mohol zahrať Medvedku, daj labku. Potrebujeme aj nové nástroje, ktorými sa rovnaký efekt dosiahne za kratší čas, aby mal človek radosť z vlastných úspechov," dodáva jediný slovenský výrobca kalimb pre nehudobníkov.

Keďže kalimby majú terapeutický účinok, často sa využívajú aj na muzikoterapiu. S fyzioterapeutmi a masérmi výrobca už vyvíjal aj kalimbu tvarovo prispôbenú ľudskému telu, ktorá sa teraz využíva na zvukovú masáž, najbližšie chystajú hudobné workshopy pre väzňov s doživotným trestom. Popri tom vo firme nezabúdajú na rozvíjanie talentu detí, opäť s ľudským prístupom. „Myslí si, že peniaze nesmú nikdy brániť rozvoju, nesmú nikdy stáť nad ním. To neznamena, že v biznise nie sú dôležité, často však nástroje darujeme, lebo vidíme, že človek sa s kalimbou niekam dostane, že ho posunie," uvažuje Marek.

Výrobcovi sa teraz otvára brána na americký trh, jeho cieľom je vytvorenie celosvetovej siete. Okrem toho túži po budovaní väčšej firmy, ktorá však naplní funkciu ozdravného miesta. „Firemná kultúra nemusí byť o vykorisťovaní, ľudia sa môžu mať dobre. Vidím to v malom a rokmi to chceme aplikovať vo väčšom," hovorí Marek, ktorý vďaka kalimbe dostal hudbu medzi ľudí a zároveň aj naspäť k sebe. Nedávno sa dal nahovoriť na nové koncerty, do ktorých vnesie viac interaktívnych prvkov. „Vymýšľame nové formy, ako prezentovať hudbu medzi ľuďmi, aby to bolo zmysluplné a zaujímavé pre nich aj pre mňa. Veríme, že sa bude naplňovať vízia, s ktorou sme prišli a ktorá je naším mottom – aby v sebe ľudia objavili hudobníkov," uzatvára Marek.

FOTO: ARCHÍV KALIMBA MUSICAL INSTRUMENT